

ІНСТИТУТ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

Однією з найвагоміших реформ, яка в останні роки набула значної актуальності в Україні, є реформа територіальної організації влади та місцевого самоврядування метою якої є побудова нової моделі управління суспільством на основі створення фінансово спроможних громад. Відповідно ключовим напрямом даної реформи є підвищення ролі та значення місцевих податків і зборів.

Досвід європейських країн свідчить, що базовим інструментом формування фінансових ресурсів місцевих бюджетів є місцеві податки та збори. У ряді країн місцеві податки та збори в структурі податкових надходжень місцевих бюджетів складають від 40% до 70%, а в країнах з високим ступенем фінансової децентралізації вони становлять 100% податкових надходжень.

Щодо України то процес становлення інституту місцевого оподаткування проходив достатньо тривалий час та мав значні труднощі відносно запровадження. Так, у період з 1993 по 2010 рр. частка місцевих податків в загальній структурі доходів місцевих бюджетів не перевищувала 1%. Відповідно даний період можна характеризувати, як період з високим рівнем централізації державних фінансових ресурсів.

Наступний етап реалізації політики фінансової децентралізації ознаменувався прийняттям законодавчих змін [1] відносно підходів щодо організації функціонування інституту місцевого оподаткування. Дані законодавчі зміни дозволили збільшити частку місцевих податків і зборів в загальній структурі доходів місцевих бюджетів з 1% у 2011 р. до 8% у 2014 р. (рис. 1). Проте надходження від стягнення місцевих податків і зборів все ще

не дозволяли забезпечити достатній рівень фінансової незалежності та фінансової спроможності органів місцевого самоврядування.

Рис. 1 Надходження місцевих податків і зборів в Україні в період з 2011 по 2017 рр.

Кардинальних змін інститут місцевого оподаткування зазнав в результаті запровадження положень податкової реформи [3] та реформування міжбюджетних відносин [2], що стали першими кроками в рамках реалізації реформи територіальної організації влади та місцевого самоврядування. Відповідно частка місцевих податків і зборів в загальній структурі місцевих бюджетів у 2017 р. становила 26,1%, а сума надходжень від стягнення місцевих податків і зборів збільшилась майже в 7 раз в порівнянні з 2014 р.

Проте враховуючи зміцнення положень інституту місцевого оподаткування в результаті реалізації політики фінансової децентралізації, зауважимо, що на сьогоднішній день Україна відноситься до амбівалентних прихильників до запровадження політики фінансової децентралізації. Адже в Україні місцеві органи самоврядування все ще залишаються більш слабшими ніж державні, і є більш зацікавленими у системі міжбюджетних трансфертів, ніж у системі місцевого оподаткування.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

2. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформування міжбюджетних відносин від 28.12.2014 р. № 79-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/79-19>.

3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи від 28.12.2014 р. № 71-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/71-19>.